

Vergaderjaar 2020–2021

35 757

Wijziging van de Drinkwaterwet (wijziging van het tijdvak van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet en van het aandeel eigen vermogen voor drinkwaterbedrijven en verduidelijking van de regels voor signaleringsparameters)

Nr. 6

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 16 juni 2021

Inhoudsopgave	blz.
Inleiding	1
Algemeen deel	2
Inhoud van het voorstel	4
– <i>Wijziging van de looptijd van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet («weighted average cost of capital, WACC») en het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen in het totale vermogen van twee naar drie jaar en verduidelijking termijn compensatie van te veel betaald tarief</i>	5
– <i>Verdere wijzigingen van de WACC-methodiek ter uitvoering van de motie Dik-Faber</i>	6
– <i>In voorbereiding zijnde wijzigingen WACC-methodiek in het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling (korte termijn)</i>	9
– <i>Verduidelijking van de regels voor signaleringsparameters voor drinkwater en oppervlaktewater gebruikt voor de bereiding van drinkwater</i>	11
Voorbereiding	12
Inwerkingtreding	14

Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de wijziging van de Drinkwaterwet en het Drinkwaterbesluit en hebben hierover nog enkele vragen.

De leden van de D66-fractie hebben met veel interesse kennisgenomen van de wijziging van de Drinkwaterwet. Deze leden kijken positief aan

tegen de strekking van het wetsvoorstel, maar willen de regering hierover nog enkele vragen voorleggen.

De leden van de PVV-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel en willen de regering nog enkele kritische vragen voorleggen.

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het voorstel tot wijziging van de Drinkwaterwet.

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de voorliggende wijziging van de Drinkwaterwet. Deze leden hebben hier nog enkele vragen over.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het wetsvoorstel en hebben hierover nog enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het wetsvoorstel. Deze leden hebben nog enkele vragen.

De regering heeft met interesse kennisgenomen van de vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van de VVD, D66, PVV, CDA, SP, GroenLinks, en ChristenUnie. Hierna wordt bij de beantwoording van de vragen zo veel mogelijk de volgorde van het verslag aangehouden.

Algemeen deel

De leden van de D66-fractie stellen het in zijn algemeenheid op prijs dat de verkenning is gestart naar het groeiende probleem waar drinkwaterbedrijven voor staan, namelijk dat hun financierbaarheid in de problemen is gekomen door een dalende gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet (hierna: WACC) enerzijds, en de toenemende vermogenskosten van banken en groeiende investeringsbehoefte anderzijds. Deze leden vinden het van groot belang dat drinkwaterbedrijven hun wettelijke taken goed kunnen blijven uitvoeren in het licht van de grote opgaven waar we als samenleving en zij als bedrijven voor staan. Zij waarderen het daarom dat de regering zich buigt over dit probleem. Uiteraard staan deze leden ook positief tegenover de verbetering van de systematiek rondom de signaleringsparameters.

De leden van de D66-fractie merken in de beoordeling van deze wetswijziging op, dat de wijziging van de Drinkwaterwet op het gebied van de WACC slechts een van de onderdelen is in een bredere hervorming van het WACC-systeem door een set aan maatregelen die wordt genomen naar aanleiding van het onderzoek van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en gesprekken met de sector. Deze leden zijn daarom benieuwd naar de verdere acties die de regering heeft aangekondigd. Deze leden lezen bijvoorbeeld dat er nog op een aantal punten nader onderzoek moet worden gedaan alvorens passende beleids- of wetgevingskeuzes kunnen worden gemaakt. Deze leden begrepen onder andere dat de vierde voorgestelde aanpassing, om overschrijdingen van de WACC-norm op basis van driejaarlijks gemiddelde te toetsen in plaats van op jaarbasis, nader onderzoek vergt, zodat de kans op verrekeringen in de tarieven in latere jaren gereduceerd kan worden. Op welke termijn verwacht de regering dit onderzoek te hebben afgerond?

Antwoord:

Het onderzoek naar het voorstel om de WACC-norm op basis van driejaarlijks gemiddelde te toetsen zal naar verwachting eind dit jaar

worden afgerond. De stakeholders zullen bij het onderzoek worden betrokken.

De leden van de D66-fractie lezen ook dat er nog onderzoek gedaan wordt naar de wenselijkheid van vereisten ten aanzien van de financiële positie van drinkwaterbedrijven, waarin de rol van de publieke aandeelhouders in het decentrale toezichtmodel wordt meegenomen. Kan de regering ook aangeven wanneer zij verwacht dit onderzoek afgerond te hebben en hoe de Kamer bij eventuele vervolgstappen zal worden betrokken?

Antwoord:

Het onderzoeksvoorstel naar de wenselijkheid van vereisten ten aanzien van de financiële positie wordt momenteel opgesteld. Uw Kamer zal hierover dit najaar worden geïnformeerd.

De leden van de D66-fractie vragen tenslotte wanneer de regering de Kamer over alle structurele en lange termijn oplossingen voor de financieringsproblematiek van de drinkwaterbedrijven informeert als een totaalpakket van maatregelen.

Antwoord:

De Kamer zal worden geïnformeerd over de voortgang van de structurele en lange termijn oplossingen voor de financieringsproblematiek van de drinkwaterbedrijven via de Kamerbrief voorafgaande aan het Wetgevings-overleg dit najaar. De planning van de onderzoeken wordt momenteel uitgewerkt, ik kan daarom nog niet met zekerheid aangeven wanneer de onderzoeken zijn afgerond.

De leden van de PVV-fractie vragen aan de regering wat zij eraan gaat doen om drinkwater betaalbaar te houden.

Antwoord:

De tarieven van drinkwater dienen kostendekkend te zijn (artikel 11 van de Drinkwaterwet). Als de kosten toenemen mogen de drinkwaterbedrijven hun tarieven verhogen. Drinkwater moet niet onnodig duurder worden. De Tweede Kamer heeft bij amendement Koppejan Boelhouwer (30 895, nr. 45) de WACC in de wet opgenomen als middel om de winst te begrenzen. De WACC biedt een redelijk rendement op geïnvesteerd vermogen.

De leden van de PVV-fractie willen van de regering weten of deze WACC-methodiek nog voldoende handvatten geeft om stijgende tarieven voor drinkwater te beperken dan wel te voorkomen.

Antwoord:

Het doel van de WACC is enerzijds voor afnemers een kostendekkende tariefstelling te waarborgen en anderzijds drinkwaterbedrijven een redelijke winst te bieden. Als de kosten toenemen mogen de drinkwaterbedrijven hun tarieven verhogen. Het is niet wenselijk om tarieven lager dan de kosten vast te stellen, dan kan er geen redelijk rendement op geïnvesteerd vermogen worden behaald.

De leden van de PVV-fractie vragen aan de regering of zij met deze WACC-methodiek nog voldoende invloed heeft op het monopolie van drinkwaterbedrijven.

Antwoord:

De ILT concludeert dat de WACC tot nu toe voldeed en met een aantal aanpassingen toekomstbestendig is. Zoals in mijn beleidsreactie op het ILT rapport staat neem ik de aanbevelingen van de ILT over voor zover

daar reeds overeenstemming over is. De aanbevelingen waar de stakeholders over van mening verschillen ga ik nader onderzoeken. Zo ga ik bekijken of het opstellen van vereisten voor de financiële gezondheid van een drinkwaterbedrijf kan borgen dat een drinkwaterbedrijf niet te grote financiële risico's loopt en zodoende altijd haar wettelijke taken kan uitvoeren. In dit onderzoek wordt de rol van de publieke aandeelhouders in het decentrale toezichtmodel meegenomen.

Inhoud van het voorstel

De leden van de GroenLinks-fractie steunen de voorgenomen wijziging. De noodzaak voor stabiele en meer voorspelbare inkomsten is wat deze leden betreft duidelijk en het middel, wijziging van de WACC-regels, is redelijk en naar deze leden hopen voldoende effectief.

De leden van de GroenLinks-fractie maken zich zorgen over de hoeveelheid/beschikbaarheid en kwaliteit/veiligheid van ons drinkwater. Nederland hoort op dit moment bij de wereldtop, maar de toekomst zit vol kostbare uitdagingen. Droogteperiodes door klimaatverandering, opkomende stoffen en een verouderende infrastructuur maken flinke investeringen in de toekomst noodzakelijk. We kunnen en willen geen compromissen moeten sluiten over de kwaliteit en beschikbaarheid van ons drinkwater. Dat zal gevolgen moeten hebben die veel verder gaan dan de tarieven voor drinkwaterbedrijven. Maar dat de drinkwaterbedrijven voor grote investeringen staan en dat deze door de verbruikers zullen moeten worden opgebracht, staat wat deze leden betreft wel vast. Dit wetsvoorstel kan hierbij helpen.

De leden van de GroenLinks-fractie zijn nog wel benieuwd hoe de drinkwaterbedrijven een en ander gaan omzetten in hun tarieven voor consumenten en bedrijven. Veel grootverbruikers krijgen nog steeds enorme kortingen, die een zuinig gebruik van deze schaarse grondstof ondermijnen.

Antwoord:

Drinkwatertarieven moeten kostendekkend zijn. De tarieven worden vastgesteld door de drinkwaterbedrijven zelf. Het tarief dient in nauw verband staan met de onderliggende kostendragers. De ILT houdt toezicht op deze tarieven en controleert of de tarieven voldoen aan de regelgeving. De ACM adviseert daarbij. Bovenop het drinkwatertarief worden verbruiksbelastingen in rekening gebracht. Dit zijn de Belasting op Leidingwater (BoL) en de btw.

De leden van de GroenLinks-fractie willen tenslotte benadrukken dat veel van de opkomende extra kosten voor het zuiveren van drinkwater niet of onvoldoende worden doorberekend aan de veroorzakers van deze extra kosten. De producenten en gebruikers van landbouwgif, veroorzakers van overbemesting, emissies naar lucht en water van chemische fabrieken met hormoon verstorende of niet-afbreekbare stoffen, zorgen voor forse kosten die nu vooral voor rekening van consumenten komen. Langetermijnrisico's zoals vervuiling door mijnbouwactiviteiten dwars door de strategische drinkwaterreserves heen, zijn economische risico's die nu niet of onvoldoende zijn gedekt en verzekerd. Dit is in strijd met het uitgangspunt dat de vervuiler betaalt. Deze leden vragen de regering om te onderzoeken hoe kan worden voorkomen dat de drinkwaterconsumenten moeten opdraaien voor de vermijdbare kosten veroorzaakt door vergunde of vermijdbare vervuiling.

Antwoord:

Een belangrijk uitgangspunt is voorkómen dat schadelijke stoffen in het milieu komen, door middel van bronbeleid. Het bronbeleid heeft als

uitgangspunt dat daar waar emissies voorkómen kunnen worden dat ook moet plaats vinden. Bedrijven zijn verplicht te investeren om de best beschikbare technieken toe te passen. Daarnaast is de inzet om hergebruik te stimuleren en kringlopen te sluiten. Ook de inzet naar de toekomst is erop gericht om, daar waar dat technisch en economisch haalbaar is, emissies verder terug te dringen. Onderdeel hiervan is bijvoorbeeld het bezien van watervergunningen door Rijkswaterstaat waarbij emissies van bedrijven met de kennis van nu opnieuw beoordeeld worden. Ook in de toekomstvisie gewasbescherming 2030 is opgenomen dat in 2030 nagenoeg geen emissies van gewasbeschermingsmiddelen meer plaatsvinden. In de Internationale Rijncommissie hebben de Rijnlanden afgesproken zich in te zetten om de hoeveelheid van alle microverontreinigingen in 2040 met 30% te reduceren ten opzichte van 2016–2018 (Kamerstuk 27 625, nr. 493). Dit alles is erop gericht om ervoor te waken dat de kwaliteit van drinkwaterbronnen zodanig is dat er met zo min mogelijk zuivering drinkwater van gemaakt kan worden.

Wijziging van de looptijd van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet («weighted average cost of capital, WACC») en het maximaal toegestane aandeel eigen vermogen in het totale vermogen van twee naar drie jaar en verduidelijking termijn compensatie van te veel betaald tarief

De leden van de PVV-fractie vragen aan de regering om een garantie dat er door de verlenging van de WACC-termijn géén stijging van de drinkwatertarieven plaats gaat vinden.

Antwoord:

De verlenging van de WACC termijn van twee naar drie jaar heeft op zich geen effect op de hoogte van de WACC. De hoogte van de WACC wordt bepaald door de formule en de uitgangspunten, welke in lagere regelgeving zijn vastgelegd. Deze wijziging heeft daarom geen effect op de hoogte van de tarieven.

De leden van de PVV-fractie willen van de regering weten of deze wetswijziging ervoor gaat zorgen dat drinkwaterbedrijven meer winst mogen maken. Deze leden wijzen erop dat, aangezien het een percentage betreft, dit dus ook kan gaan over winst naar rato.

Antwoord:

De hoogte van de WACC wordt bepaald aan de hand van de berekeningsmethodiek, zoals vastgesteld in bijlage C van het Drinkwaterbesluit en de uitgangspunten in artikel 5 van de Drinkwaterregeling. Deze wijziging van de wet heeft dus geen effect op de hoogte van de WACC. De WACC is inderdaad een percentage. De Drinkwaterwet bepaalt dat de toegestane winst gelijk is aan de WACC vermenigvuldigd met de waarde van de activa. De waarde van de activa stijgt als er investeringen worden gedaan en daalt met de afschrijvingen. Deze wetswijziging leidt dus niet tot meer winst.

De leden van de CDA-fractie onderkennen de noodzaak om een kader op te stellen zodat de financiële gezondheid van drinkwaterbedrijven op de langere termijn gewaarborgd is, gelet op de sterk stijgende investeringen die nodig zijn om te voldoen aan de wettelijke taken. In de memorie van toelichting (blz. 4) geeft de regering aan samen met de sector onderzoek te zullen doen naar een «robuuste financiering die toekomstbestendig is». Deze leden vragen wanneer de Kamer hierover nader wordt geïnformeerd en wanneer precies gestart wordt met het opstellen van het kader.

Antwoord:

Het onderzoeksvoorstel wordt momenteel opgesteld. Uw Kamer zal hierover dit najaar worden geïnformeerd.

Verdere wijzigingen van de WACC-methodiek ter uitvoering van de motie Dik-Faber

De leden van de VVD-fractie lezen dat de verlenging van de huidige WACC, via een wijziging van de Drinkwaterwet in de Verzamelwet lenW, eenmalig verlengd kan worden. Betekent dit dat de huidige WACC van 2020–2021 maximaal tot 2023 kan gelden?

Antwoord:

Dit klopt, de huidige WACC voor de periode 2020–2021 van 2,75% kan met de Verzamelwet lenW eenmalig worden verlengd met twee jaar voor 2022–2023. Indien ook het onderhavige wetsvoorstel wordt aangenomen, verandert de termijn van de verlenging van twee naar drie jaar.

De leden van de VVD-fractie lezen dat er voor de langere termijn een kader wordt opgesteld voor de financiële gezondheid van drinkwaterbedrijven en dat deze verkenning medio 2021 start. Deze leden vragen wat deze verkenning behelst.

Antwoord:

Er wordt onderzocht aan welke vereisten moet worden voldaan om er voor te zorgen dat een drinkwaterbedrijf zijn wettelijke taken goed kan uitvoeren. Beheersen van financiële risico's is daar onderdeel van. Het onderzoek brengt in kaart wat de voor- en nadelen zijn van vereisten rondom de financiële gezondheid, welke vereisten een kader zou kunnen bevatten en hoe dit kader verankerd kan worden in beleid en regelgeving. In dit onderzoek wordt de rol van de publieke aandeelhouders in het decentrale toezichtmodel meegenomen, conform de aanbeveling van de ILT.

Kan de regering de aanpak van het lange termijn kader schetsen?

Antwoord:

De aanpak van het lange termijn kader bevat ten eerste het hierboven genoemde onderzoek naar vereisten voor financiële gezondheid. Ten tweede ga ik in gesprek met banken over de risico's en zekerheden van de financiële positie van drinkwaterbedrijven. Zoals in het ILT rapport staat heeft een aantal drinkwaterbedrijven immers moeite met het aantrekken van kapitaal door de strenge eisen voor leningen op basis van de risico's die banken zien. Ten derde verzoek ik de ILT om een link te leggen tussen de investeringsplannen en de leveringsplannen. Hiermee beoog ik structureel meer inzicht te krijgen in de investeringsplannen en de mogelijkheden om de kwaliteit van deze plannen te verbeteren. De aanpak draagt bij aan de borging van een gezonde financiële positie van de drinkwaterbedrijven en de financierbaarheid van toekomstige investeringen. Het onderzoek zal in beeld brengen welke wijzigingen nodig zijn in beleid en regelgeving.

Wanneer wordt de Kamer hierover verder geïnformeerd?

Antwoord:

Uw Kamer zal hierover dit najaar worden geïnformeerd.

Hoe ziet de betrokkenheid van alle relevante partijen eruit bij het ontwikkelen van het kader?

Antwoord:

Relevante partijen als de drinkwaterbedrijven/Vewin, IPO, VNG, VEWM zullen worden betrokken bij het onderzoek naar het kader.

De leden van de VVD-fractie vragen daarnaast welke zekerheid de voorstellen bieden dat de WACC op voldoende niveau blijft om op de korte en lange termijn de benodigde investeringen uit te kunnen voeren.

Antwoord:

Met een besluit zo kort mogelijk na het zomerreces (uiterlijk voor 1 november 2021) over de WACC voor 2022 en verder komt er duidelijkheid voor de korte termijn. De Vewin heeft aangegeven dat voor de drinkwaterbedrijven verlenging van de WACC voor de korte termijn een oplossing is. Voor de lange termijn komt via de hierboven beschreven aanpak structureel meer inzicht in de benodigde investeringen, zodat uitdagingen rondom de financiering van investeringen tijdig kunnen worden gesignaleerd en zo nodig maatregelen kunnen worden genomen.

De leden van de D66-fractie hebben vernomen dat de drinkwatersector over het algemeen positief tegenover de wetswijziging staat, maar dat in de consultatie nog een aantal zorgen naar voren zijn gekomen over de bijdrage die de wijziging levert aan het oplossen van de structurele problemen waar de sector voor staat, namelijk de groeiende investeringsbehoefte voor grote opgaven als de droogteproblematiek, bredere klimaatadaptatie en de waterkwaliteitsopgave. Deze leden vroegen zich daarom af hoe de regering aankijkt tegen de zorgen die zijn uitgedrukt door deze bedrijven, dat zij zelfs met deze wijziging onvoldoende zekerheid hebben dat de WACC kan worden vastgesteld op een niveau waarmee voldoende inkomsten kunnen worden verworven om ook op de lange termijn de groeiende investeringsbehoefte voor het uitvoeren van de kerntaken te dekken.

Antwoord:

Het kabinet neemt de zorg van de Vewin serieus. De ILT heeft onderzoek gedaan naar de financierbaarheid van de drinkwatersector. De ILT adviseert om de WACC methodiek op een aantal punten aan te passen en daarmee toekomstbestendig te maken. Deze aanpassingen van de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling zijn deels al in gang gezet en zorgen ervoor dat de WACC methodiek wordt aangepast aan de nieuwste inzichten.

Daarnaast wordt er via de Verzamelwet I&W 2020 de mogelijkheid om de WACC een periode te verlengen toegevoegd aan de Drinkwaterwet. Dit is in lijn met de wens van de sector de huidige WACC te bevroeren.

Denkt de regering met de aanvullende wijzigingen, zoals onder andere het op te stellen financiële kader, tegemoet te kunnen komen aan deze zorgen? Zo nee, wat moet hier nog meer gebeuren?

Antwoord:

De ILT concludeert dat de WACC tot nu toe voldeed en met een aantal aanpassingen toekomstbestendig is. Enerzijds volg ik een aantal aanbevelingen meteen op, anderzijds ga ik onderzoek doen naar enkele aanbevelingen. Ik ben van mening dat mijn aanpak zorgt voor een toekomstbestendig beleid en daarmee tegemoet komt aan deze zorgen. Ik betrek de stakeholders, waaronder de Vewin bij deze onderzoeken.

En hoe las de regering de kritiek van de sector op het ILT-rapport, zoals de opmerking van Vewin dat «het vraagstuk te klein wordt gemaakt en in de oplossing naar de verkeerde instrumenten wordt gekeken»?

Antwoord:

Het onderzoek van de ILT is een gedegen onderzoek. De drinkwaterbedrijven zijn bij het onderzoek betrokken. De Vewin deelt het beeld over de feiten, maar niet de aanbevelingen van de ILT. Met mijn aanpak zoek ik samen met de stakeholders naar een balans tussen het beschermen van afnemers en het borgen van financieel gezonde drinkwaterbedrijven. Daarom wil ik een aantal aanbevelingen eerst nader onderzoeken om een goede afweging te kunnen maken. Het onderzoek naar een lange termijn oplossing wordt een gezamenlijk onderzoek waaraan ILT en sector deelnemen. Instrumenten die kunnen worden ingezet met de voor- en nadelen zullen daarin gezamenlijk worden geëvalueerd. Zie ook mijn antwoorden op de vragen van de PVV-fractie en de VVD-fractie.

De leden van de D66-fractie constateren dat de regering bovendien aangeeft dat een kader zal worden opgesteld voor de financiële gezondheid van drinkwaterbedrijven, om te voorkomen dat de huidige financieringsproblematiek zich in de toekomst herhaalt. Alhoewel deze leden positief tegenover dit initiatief staan, wordt het hen niet volledig duidelijk wanneer de regering de verkenning, die medio 2021 start, wenst te hebben afgerond. Dit vooral gezien de prangende zorgen die spelen bij de sector. Kan de regering hier meer duidelijkheid over verschaffen?

Antwoord:

Het onderzoek naar een financieel kader zal naar verwachting nog niet dit jaar kunnen worden afgerond. Met een besluit zo kort mogelijk na het zomerreces 2021 over de hoogte van de WACC komt er duidelijkheid voor de korte termijn. Het volgende Kabinet zal een besluit nemen over een financieel kader voor de drinkwatersector.

De leden van de CDA-fractie vragen welk WACC-percentages naar het oordeel van de regering nodig is om de financieringsproblemen van de drinkwatersector op te lossen.

Antwoord:

De WACC geldt voor alle drinkwaterbedrijven. Of een drinkwaterbedrijf de komende jaren problemen zal ervaren in het aantrekken van financiering hangt van een aantal zaken af, onder meer: de huidige financiële positie, het beleid rondom tarieven en dividend, de verwachte investeringen en de eisen van banken. Hierdoor verschilt de problematiek per bedrijf en is niet te bepalen met welke WACC de problemen voor de sector als geheel verdwijnen.

Kan de regering aangeven in hoeverre de voorliggende voorstellen daaraan met zekerheid bijdragen?

Antwoord:

De aanpak van het lange termijn kader bevat ten eerste het hierboven genoemde onderzoek naar een kader voor financiële gezondheid. Ten tweede ga ik in gesprek met banken over de risico's en zekerheden van de drinkwaterbedrijven. Ten derde verzoek ik de ILT om een link te leggen tussen de investeringsplannen en de leveringsplannen. Hiermee beoog ik structureel meer inzicht op lange termijn te hebben op de investeringsplannen en de mogelijkheden om de kwaliteit van deze plannen te verbeteren. Dit draagt bij aan de borging van de financiële positie en de financierbaarheid van toekomstige investeringen.

Deze leden vragen welke zekerheid de voorstellen bieden, dat de WACC op een voldoende niveau blijft zodat drinkwaterbedrijven op de korte termijn en op de langere termijn de benodigde investeringen kunnen doen.

Antwoord:

Met mijn aanpak zorg ik voor een oplossing voor de korte termijn en zet ik voor de lange termijn in op een toekomstbestendig beleid waarmee de drinkwaterbedrijven alle benodigde investeringen kunnen doen.

Deze leden vragen waarom de Minister niet op korte termijn besluit tot verlenging van de huidige WACC (op 2,75%) zoals door de sector is verzocht en door de ILT als oplossing voor de korte termijn is gesuggereerd.

Antwoord:

De bevoegdheid om de huidige WACC te verlengen zit in het wetsvoorstel Verzamelwet lenW 2020 (35 664), dit is op 25 mei 2020 aangenomen door de Eerste Kamer en treedt naar verwachting 1 juli 2021 in werking. Daarbij zijn er andere factoren die ik wil meewegen in mijn besluit, zoals de eisen van banken. Ik verwacht in september van de ACM een advies over de WACC. Daarna neem ik een besluit over de hoogte van de WACC.

Op welke wijze kan de regering de drinkwatersector op korte termijn garanderen dat de WACC niet verder daalt, zodat de drinkwaterbedrijven hun (investerings)begrotingen en tarieven voor 2022 kunnen bepalen?

Antwoord:

De WACC dient elke periode voor 1 november voorafgaand aan de ingangsperiode te worden vastgesteld. Ik zal voor 1 november 2021 een besluit nemen over de WACC voor 2022 om aan deze verplichting te voldoen, zodat de drinkwaterbedrijven hun (investerings)begrotingen en tarieven voor 2022 kunnen bepalen. Ik zet mij in voor een oplossing van de financieringsproblematiek, ook voor de korte termijn. Zoals in het antwoord op de vorige vraag aangegeven wil ik na het zomerreces een besluit nemen.

In voorbereiding zijnde wijzigingen WACC-methodiek in het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling (korte termijn)

De leden van de D66-fractie lezen dat de bij de vaststelling van een nieuwe WACC voor 2022 de nieuwe methodiek zal worden toegepast indien dat de voorkeur zou hebben boven verlenging van de bestaande WACC. Deze leden vragen zich af hoe bepaald zal worden wat de voorkeur heeft: verlengen of opnieuw vaststellen met de nieuwe methode.

Antwoord:

Zie ook eerdere antwoorden op vragen van de CDA-fractie. De bevoegdheid om de huidige WACC te verlengen is opgenomen in het wetsvoorstel Verzamelwet. Daarbij zijn er andere factoren die ik wil meewegen in mijn besluit, zoals de eisen van banken. Ik verwacht in september van de ACM een advies over de WACC. Daarna neem ik een besluit over de hoogte van de WACC.

Zal dit nader worden besproken met de sector en andere betrokken partijen?

Antwoord:

Ik stem waar nodig mijn besluit af met de betrokken partijen.

Wordt de Kamer hierbij op enige wijze betrokken?

Antwoord:

Met de Verzamelwet lenW 2020 wordt de bevoegdheid om over een verlenging van de WACC te beslissen bij de Minister van lenW gelegd. In het najaar zal ik de Kamer hierover informeren.

En hoe kan worden gezorgd dat de WACC op de korte termijn, dus ook met de aankomende wijziging, op voldoende niveau blijft om ook op de lange termijn de benodigde investeringen te kunnen uitvoeren voor de grote opgave waarvoor de sector staat?

Antwoord:

In het ILT rapport over de financierbaarheid van de investeringsopgave van de drinkwatersector dat uw Kamer heeft ontvangen concludeert de ILT dat de WACC tot nu toe voldeed en met een aantal aanpassingen toekomstbestendig is. Met de aanpak die ik in mijn beleidsreactie op het rapport heb beschreven zorg ik er voor dat ook op de lange termijn de benodigde investeringen kunnen worden uitgevoerd waarvoor de sector staat.

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen zich af of de wijzigingen voldoende oplossing bieden voor de financieringsproblemen van de sector. De drinkwatersector moet in de komende jaren fors meer investeren om de kwaliteit en beschikbaarheid van drinkwater te kunnen blijven garanderen. Daar zijn meer inkomsten voor nodig, mede vanwege de scherpe eisen van financiers op de (inter)nationale kapitaalmarkt. Welk WACC-percentage is volgens de regering nodig om de financieringsproblemen van de drinkwatersector op te lossen?

Antwoord:

De WACC geldt voor alle drinkwaterbedrijven. Of een drinkwaterbedrijf de komende jaren problemen zal ervaren in het aantrekken van financiering hangt van een aantal zaken af, onder meer: de huidige financiële positie, het beleid rondom tarieven en dividend, de verwachte investeringen en de eisen van banken. Hierdoor verschilt de problematiek per bedrijf en is niet te bepalen met welke WACC de problemen voor de sector als geheel verdwijnen.

In hoeverre dragen de huidige voorstellen daar volgens de regering aan bij?

Antwoord:

De aanpak van het lange termijn kader bevat ten eerste het onderzoek naar een kader voor financiële gezondheid. Ten tweede ga ik in gesprek met banken over de risico's en zekerheden van de drinkwaterbedrijven. Ten derde verzoek ik de ILT om een link te leggen tussen de investeringsplannen en de leveringsplannen. Hiermee beoog ik structureel meer inzicht op lange termijn te hebben op de investeringsplannen en de mogelijkheden om de kwaliteit van deze plannen te verbeteren. Dit draagt allen bij aan de borging van de financiële positie en de financierbaarheid van toekomstige investeringen.

En in hoeverre bieden de huidige voorstellen op korte én lange termijn zekerheid om de benodigde investeringen te kunnen doen?

Antwoord:

Met mijn aanpak zorg ik voor een oplossing voor de korte termijn en zet ik voor de lange termijn in op een toekomstbestendig beleid waarmee de drinkwaterbedrijven alle benodigde investeringen kunnen doen.

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen zich tevens af of de regering op korte termijn kan garanderen dat de WACC ook na verlenging niet verder daalt.

Antwoord:

De WACC is afhankelijk van de rente op kapitaalmarkten. Als deze in de komende jaren verder daalt, dan zal de WACC meebewegen. De rentelasten voor leningen die waterbedrijven aangaan dalen mee met de internationale kapitaalmarkten. In principe blijft er ook bij een dalende WACC voldoende ruimte over om winst te maken en investeringen te financieren. In de praktijk kunnen lang lopende leningen met hogere rentepercentages belemmerend werken. De problemen die in de uitvoeringspraktijk kunnen ontstaan maken onderdeel uit van de hiervoor beschreven aanpak voor de korte en lange termijn.

Deze leden zijn ook erg benieuwd wanneer de regering de Kamer informeert over structurele oplossingen voor de financieringsproblematiek van de drinkwaterbedrijven.

Antwoord:

Uw Kamer zal over de voortgang dit najaar worden geïnformeerd.

Verduidelijking van de regels voor signaleringsparameters voor drinkwater en oppervlaktewater gebruikt voor de bereiding van drinkwater

De leden van de CDA-fractie constateren dat met het voorliggende wetsvoorstel de regels voor signaleringsparameters voor drinkwater en oppervlaktewater, gebruikt voor de bereiding van drinkwater, worden verduidelijkt. In dit verband vragen deze leden de regering nader in te gaan op de wenselijkheid van een actueel overzicht van lozingen op het oppervlaktewater. In de beantwoording van schriftelijke vragen van de leden Boswijk (CDA) en Van Esch (PvdD) over lozingen van de chemische industrie op het oppervlaktewater en lozingen in de Maas (documentnummer 2021D16889, d.d. 10 mei 2021) gaf de Minister aan, dat het aan het bevoegd gezag (tevens waterbeheerder) is om voor het eigen beheergebied een overzicht bij te houden waar fabrieken hun afvalwater lozen. De Minister stelt dat het daarbij belangrijk is dat er goede samenwerkingsverbanden zijn tussen de verschillende partijen, waar waterschappen, drinkwaterbedrijven, Rijkswaterstaat en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat kennis en expertise bij elkaar brengen. Deze leden constateren niettemin dat een actueel overzicht voor heel Nederland ontbreekt. Is de regering bereid de kennis en expertise van alle betrokken partijen bij elkaar te brengen om dat overzicht tot stand te brengen?

Antwoord:

Hier kan regionaal goed invulling aan worden gegeven. Zoals in de beantwoording van de vragen van Uw Kamer is aangegeven is het aan het bevoegd gezag (tevens waterbeheerder) om het overzicht voor het eigen beheergebied te houden. Belangrijk daarbij is dat er goede samenwerkingsverbanden zijn tussen de verschillende partijen, zoals bij de Schone Maaswaterketen waar waterschappen, drinkwaterbedrijven, Rijkswaterstaat en mijn ministerie kennis en expertise bij elkaar brengen. Waar dit toe kan leiden is te zien in de atlas voor een Schone Maas die inzicht geeft in de invloed van de omgeving op de waterkwaliteit van de Maas. Eén overzicht voor heel Nederland is niet voor handen en ook niet nodig.

De leden van de CDA-fractie vragen de regering nader uiteen te zetten wat het beleid is ten aanzien van zogenoemde «opkomende stoffen», stoffen die in het (water)milieu terecht kunnen komen, waarvan ook nog niet

precies bekend is of en in hoeverre ze schadelijk voor de gezondheid of leefomgeving zijn en die nog niet zijn genormeerd.

Antwoord:

Opkomende stoffen zijn stoffen die in het (water)milieu terecht kunnen komen, maar nog niet zijn genormeerd en waarvan ook nog niet precies bekend is of en in hoeverre ze schadelijk voor de gezondheid of leefomgeving zijn. Ik heb mij in de afgelopen jaren ingezet om te komen tot een structurele aanpak van opkomende stoffen in water, als onderdeel van een bredere aanpak in alle domeinen. In 2018 heeft u het Uitvoeringsprogramma Aanpak Opkomende stoffen in water ontvangen (bijlage bij kst-35 000 J, nr. 7). Recent heb ik uw Kamer geïnformeerd over de resultaten van de Delta-aanpak Waterkwaliteit, onder andere op het gebied van opkomende stoffen in water (IENW/BSK-2021/130866).

In de beantwoording van schriftelijke vragen van de leden Boswijk (CDA) en Van Esch (PvdD) stelt de Minister dat het voorzorgsprincipe bij de vergunningverlening een belangrijk uitgangspunt is. Op welke wijze is het voorzorgsprincipe in de besluitvorming uitgewerkt?

Antwoord:

Het voorzorgsprincipe is het uitgangspunt bij vergunningverlening. Een initiatiefnemer dient bij het aanvragen van een watervergunning gegevens te overleggen over alle stoffen waarvan bekend is dat deze mogelijk in de lozing aanwezig kunnen zijn. Indien daaruit blijkt dat er sprake is van een aanvraag tot een emissie van een opkomende stof zal het bevoegd gezag in overleg met het bedrijf bezien of en zo ja onder welke voorwaarden een emissie kan worden toegelaten. Dit betekent dat de verontreiniging, ongeacht de stofsoort, zoveel mogelijk wordt beperkt. Dit kan bijvoorbeeld door preventie, hergebruik of kringloopsluiting. Indien toch een emissie aan de orde is wordt met de immisietoets beoordeeld of hierdoor eventuele risico's voor een drinkwaterinnamepunt kunnen ontstaan. Indien bij deze beoordeling onvoldoende informatie beschikbaar is zal een emissie vanuit het voorzorgsprincipe niet worden toegestaan.

Vorbereiding

De leden van de SP-fractie lezen dat het Interprovinciaal Overleg (IPO) opmerkt dat de opgave van drinkwaterbedrijven onder druk staat door onder meer droogte, een dalend grondwaterpeil, vervuiling, verzilting, et cetera en dat de verwachting is dat de komende tijd geen verbetering zal optreden in de financiële positie. Daarbij willen deze leden zich aansluiten, want zij maken zich zorgen over de berichten dat de ILT waarschuwt dat door toename van boringen voor bodemenergie het risico dat drinkwater vervuild raakt vergroot wordt. Dat bedrijven bewust minder zorgvuldig zijn bij het boren voor bodemenergiesystemen en het afdichten van de boorgaten, waar de ILT tevens voor waarschuwt, zou volgens deze leden niet mogelijk mogen zijn. Ook drie jaar geleden wees de ILT al op het slecht naleven van de eisen voor het aanleggen van bodemenergiesystemen. Wat is daar de afgelopen drie jaar aan gedaan?

Antwoord:

De ILT heeft in de periode 2016 tot en met 2020 extra aandacht besteed aan toezicht en handhaving bij de aanleg van gesloten bodemenergiesystemen. De Branchevereniging Bodemenergie heeft in 2020 een Gedragscode Bodemenergie opgesteld voor haar leden, monitort de naleving hiervan en zet verbeteracties in gang. Ook is de branche in 2019, in samenspraak met de Vewin, begonnen met een onderzoek naar betrouwbaar een betaalbaar aanvullen van boorgaten. Daarbij worden

ook technieken en methoden onderzocht om de afdichtende werking naderhand te kunnen verifiëren. Het onderzoek loopt tot eind 2021.

Wat gaat de regering nu doen om ervoor te zorgen dat er zorgvuldig geboord en afgedicht wordt door deze bedrijven?

Antwoord:

Inmiddels is enige verbetering van het naleefgedrag van boorbedrijven waarneembaar maar nog niet voldoende. Daarom zet het kabinet in op het versterken van het toezicht op de aanleg van bodemenergiesystemen door gemeenten en omgevingsdiensten, daarbij ondersteund door de ILT. Dit wordt opgepakt binnen het programma van de Taskforce Kwalibostelsel. Specifiek gaat het om een ontwikkelen van een «whereabouts-systeem» waarmee onder meer grip wordt verkregen op de werkelijke locatie, datum en tijd van werkzaamheden, waardoor onaangekondigd toezicht mogelijk is. Daarnaast wordt bekeken hoe omgevingsdiensten in staat gesteld kunnen worden effectiever en slagvaardiger te opereren. Voldoende budget is daarbij een aandachtspunt. Het onderzoek naar betrouwbaar en betaalbaar aanvullen van boorgaten zal mogelijk leiden tot een manier van werken die beter toepasbaar en controleerbaar is. Dit zou het naleefgedrag kunnen verbeteren. Het «Protocol 2100 Mechanisch boren» zal bij goede resultaten van het onderzoek hierop worden aangepast.

Welke smeermiddelen worden er op dit moment gebruikt bij het aanleggen van bodemenergiesystemen?

Antwoord:

De ILT heeft verschillende soorten smeermiddelen met minerale olie houdende vetten aangetroffen, maar heeft hier geen volledig beeld van.

Wat zijn de plannen om over te stappen naar milieuvriendelijke smeermiddelen?

Antwoord:

SIKB gaat verkennen of in het Protocol 2100 Mechanisch boren eisen kunnen worden opgenomen met betrekking tot het toepassen van milieuvriendelijke smeermiddelen.

De leden van de SP-fractie zouden graag willen voorsorteren op eventuele vervuiling van het drinkwater door genoemde booractiviteiten. Is er een fonds waaruit het reinigen van eventuele drinkwatervervuiling betaald kan worden? Zo ja, door wie is dat gevuld? Zo nee, wanneer wordt dergelijk fonds ingesteld?

Antwoord:

Op dit moment is er geen fonds waaruit het reinigen van een eventuele vervuiling betaald kan worden. Voor bestaande, zwaar verontreinigde grondwatersituaties kunnen via het reguliere spoor saneringen gefinancierd worden. Er zijn geen voornemens om een fonds te realiseren voor dit soort specifieke bodemverontreinigingen. De inzet is om samen met het bedrijfsleven en de toezichhouders toe te werken naar een minimalisatie van de risico's die bij boringen optreden.

Tegelijkertijd willen deze leden ook dat de regering zorgdraagt voor een strenger en uitvoeriger toezicht. Kan de regering aangeven hoe hier gehoor aan gegeven gaat worden?

Antwoord:

Zie antwoord hierboven

Inwerkingtreding

De leden van de VVD-fractie vragen de regering wanneer zij de inwerkingtreding van deze wijziging van de Drinkwaterwet ziet. Deze leden lezen dat de beoogde inwerkingtredingsdatum voor 1 november 2021 is en dat bij tijdige inwerkintreding van de verlengingsbevoegdheid via de Verzamelwet lenW de huidige WACC ook met drie jaar kan worden verlengd, ervan uitgaande dat de Verzamelwet eerder in werking treedt dan deze wet. Ook lezen deze leden dat in september 2021 een besluit over de huidige WACC wordt genomen. Klopt het dat, om het traject zo zuiver mogelijk te laten verlopen, deze wet maar ook de Verzamelwet vóór september 2021, of in ieder geval voor het nemen van het besluit, in werking moeten treden? Is de verwachting dat dit gebeurt? Gaat de regering er nog steeds vanuit dat de Verzamelwet eerder in werking treedt dan deze wijziging? Wat zijn de consequenties als dit niet gebeurt?

Antwoord:

Een nieuw besluit met betrekking tot de WACC dient voor 1 november 2021 te worden vastgesteld (art. 10, tweede lid, Drinkwaterwet (Dww)). Dit is een termijn van orde, nodig omdat de drinkwaterbedrijven de tijd daarna tot 1 januari nodig hebben voor de bepaling van de tarieven en het informeren van de consument. Momenteel zijn vier wijzigingen van regelgeving in voorbereiding:

1. Wijziging van art. 10 Dww door het voorliggende wetsvoorstel 35 757 (wijziging looptijd WACC van twee naar drie jaar; eerdere teruggaaf tarief; signaleringsparameters);
2. wijziging van art. 10 Dww door wetsvoorstel 35 664 (verzamelwet lenW 2020) (eenmalige verlenging van een geldende WACC met twee jaar),;
3. wijziging bijlage C Drinkwaterbesluit (Dwb) (berekingswijze WACC);
4. Wijziging art. 5 Drinkwaterregeling (Dwr) (uitgangspunten berekening WACC).
5. Afhankelijk van wanneer de verschillende wijzigingen van kracht worden zijn er verschillende mogelijkheden:
 - a. De wijziging van art. 10 Dww ingevolge wetsvoorstel art. I, B van wetsvoorstel 35 757 (= dit wetsvoorstel) betreft de looptijd van de WACC, deze gaat van twee naar drie jaar (art. I, B). Indien wetsvoorstel 35 757 niet voor 1 november 2021 in werking treedt wordt het dan te nemen besluit m.b.t. de WACC weer opnieuw voor twee jaar vastgesteld.
 - b. De wijziging van art. 10 Dww ingevolge artikel all van het wetsvoorstel Verzamelwet lenW 2020 (= wetsvoorstel 35 664) leidt ertoe dat in plaats van een nieuwe WACC een bestaande WACC eenmalig voor twee jaar kan worden verlengd. De Eerste Kamer heeft op 18 mei jl. een blanco eindverslag over dit wetsvoorstel uitgebracht (35 664, B) en het wetsvoorstel op 25 mei aangenomen. Artikel all zal naar verwachting op 1 juli 2021 van kracht worden. Op basis daarvan kan de huidige WACC worden verlengd.
 - c. Indien beide wetsvoorstellen voor 1 november 2021 van kracht worden kan ofwel de huidige WACC worden verlengd, voor drie jaar, dan wel een nieuwe WACC worden vastgesteld, voor drie jaar.
 - d. In voorbereiding is voorts een wijziging van bijlage C van het Drinkwaterbesluit (Dwb), dat de rekenmethodiek voor de WACC bevat. Het ontwerpbesluit is bij brief van 29 april 2021 (lenW/BSK-2021/92439) voorgehangen bij beide Kamers der Staten-Generaal. Indien dit besluit voor 1 november 2021 in werking treedt kan een nieuwe WACC op de gewijzigde rekenregels worden gebaseerd.

- e. Dit laatste geldt ook voor de wijziging van art. 5 van de Drinkwaterregeling.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
C. van Nieuwenhuizen Wijbenga